

УДК 342.9

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2024-6-11**Боровик Людмила Андріївна**

кандидат педагогічних наук, доцент,

член-кореспондент Міжнародної кадрової академії,

доцент кафедри кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін

Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

ORCID ID: 0000-0002-8997-0577

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ З МЕДІА-ОРГАНІЗАЦІЯМИ Й МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

У статті, спираючись на аналіз наукових поглядів вчених та норм чинного законодавства, сформульовано перспективні напрями вдосконалення взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями. Наголошено, що реалізація опрацьованих у статті напрямів сприятиме підвищенню ефективності публічного управління, зміцненню довіри до органів влади, розвитку конструктивного партнерства з медіа та міжнародними інституціями, а також посиленню стійкості інформаційного простору України в умовах сучасних викликів. Водночас сучасний стан такої взаємодії характеризується недостатньою системністю, фрагментарністю нормативно-правового й організаційного забезпечення, що зумовлює необхідність її подальшого вдосконалення. Досягнення цієї мети потребує комплексного підходу, який охоплює підвищення рівня відкритості діяльності публічної адміністрації, розвиток постійних консультативних і моніторингових механізмів, забезпечення незалежного громадського та міжнародного контролю, вдосконалення професійної підготовки публічних службовців, а також запровадження системи оцінювання результативності взаємодії. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню ефективності публічного управління, зміцненню довіри до органів влади, розвитку конструктивного партнерства з медіа та міжнародними інституціями, а також посиленню стійкості інформаційного простору України в умовах сучасних викликів.

Ключові слова: проблеми, вдосконалення, взаємодія, суб'єкти публічної адміністрації, медіа, міжнародні інституції.

Borovyk L. A. Directions for improving the interaction of public administration entities with media organizations and international institutions

The article, based on the analysis of scientific views of scientists and the norms of current legislation, formulates promising directions for improving the interaction of public administration entities with media organizations and international institutions. It is emphasized that the implementation of the directions developed in the article will contribute to increasing the efficiency of public administration, strengthening trust in government bodies, developing constructive partnerships with the media and international institutions, as well as strengthening the stability of the information space of Ukraine in the face of modern challenges. At the same time, the current state of such interaction is characterized by a lack of systematicity and the fragmentary nature of the regulatory and organizational framework, which necessitates its further improvement. Achieving this goal requires a comprehensive approach that encompasses increasing the transparency of public administration activities, developing ongoing consultative and monitoring mechanisms, ensuring independent public and international oversight, improving the professional training of public servants, and implementing a system for evaluating the effectiveness of interactions. Implementing these measures will help enhance the efficiency of public administration, strengthen trust in government authorities, foster constructive partnerships with the media and international institutions, and bolster the resilience of Ukraine's information space in the face of modern challenges.

Key words: problems, improvement, interaction, public administration entities, media, international institutions.

Постановка проблеми. Взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями має фундаментальне значення для забезпечення належних гарантій журналістської діяльності, оскільки саме вона створює багаторівневу систему контролю, підтримки та взаємної відповідальності у сфері інформаційних відносин. Публічна адміністрація, як носій владних повноважень, виконує ключову роль у формуванні правового середовища, яке визначає умови функціонування засобів масової інформації. Через діалог і співпрацю з медіа-організаціями державні інституції отримують зворотний зв'язок щодо ефективності реалізації інформаційної політики, рівня відкритості влади

та дотримання принципів свободи слова. Така взаємодія сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів, зменшенню ризику зловживань владою та формуванню довіри між суспільством і владою.

Стан дослідження. Окремі проблемні питання, присвячені взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями, у своїх наукових працях розглядали: А. С. Бондарчук, К. М. Буряк, О. С. Демчук, О. Ю. Дрозд, О. О. Довгань, М. М. Олашин, О. В. Острогляд, В. І. Павликівський, Р. І. Панчишин та багато інших. Втім, незважаючи на значний теоретичний доробок, у зазначеній сфері залишається низка проблем, які потребують вирішення.

Саме тому метою статті є: опрацювати напрями вдосконалення взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями.

Виклад основного матеріалу. Починаючи наукове дослідження відзначимо, що взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями в Україні залишається недостатньо інституціоналізованою та характеризується відсутністю цілісної системи стратегічних комунікацій. Попри поступовий перехід до моделей відкритого врядування, у практиці діяльності органів публічної адміністрації досі зберігаються прояви бюрократичної закритості, недостатня координація між суб'єктами владних повноважень, переважання тактичного над стратегічним підходом до комунікації, обмежене використання сучасних цифрових інструментів і механізмів моніторингу, а також недостатній рівень взаємодії з медіа та інститутами громадянського суспільства. Це негативно позначається на прозорості діяльності органів влади, якості інформування населення, рівні суспільної довіри та стійкості інформаційного простору до дезінформаційних впливів. Відтак першочергового значення набуває формування системної моделі взаємодії, що ґрунтуватиметься на принципах відкритості, стратегічного планування, міжвідомчої координації, партнерства з медіа та функціонуванні дієвих консультативних і моніторингових платформ.

Тож, з метою вдосконалення взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями вбачається необхідним здійснити наступні кроки:

1) підвищення рівня прозорості та відкритості діяльності публічної адміністрації. Взагалі, прозорість – це функціональна характеристика державних органів, що визначається мірою обізнаності громадян стосовно сутнісних проявів матеріальної і процесуальної сторони їх діяльності, а також зрозумілості широкій громадськості її обумовленості, змісту і сенсу; проявляється в тому, що окремі громадяни та/або групи людей, на які поширюються або яких так чи інакше стосуються рішення або дії держави, мають бути якнайповніше обізнані з ними і тим, в який спосіб вони будуть здійснені [1, с. 37]. В свою чергу відкритість, як елемент широкого розуміння принципу прозорості передбачає безпосередню можливість будь-якої особи у встановлений спосіб безпосередньо отримати інформацію про діяльність органу державної влади чи органу місцевого самоврядування. Йдеться, насамперед, про фактичну доступність громадянина до відповідної інформації, що розміщується у відкритому доступі, наприклад, на інформаційних стендах, офіційному веб-сайті органу влади, у офіційному друкованому виданні, інших засобах масової інформації тощо. М. В. Венгер наголошує і на практичному аспекті – безпосередньому отриманні інформації з першоджерела. Тобто, можливість громадян бути присутніми на засіданнях органу влади, нарадах, слуханнях тощо. Тоді вимога відкритості має розглядатись під кутом зору можливості фактичного доступу особи до приміщення органу влади, можливість ознайомлення із стенограмами, протоколами, аудіо- та відеозаписами засідань тощо [2]. Отже, зазначене вище дає змогу дійти до висновку, що прозорість і відкритість діяльності публічної адміністрації є необхідною умовою ефективної взаємодії з медіа-організаціями та міжнародними інституціями, оскільки вони: забезпечують доступ до своєчасної, повної та достовірної інформації, що є основою професійної діяльності медіа та об'єктивного оцінювання діяльності держави міжнародними партнерами; зменшують інформаційну асиметрію між владою, медіа та суспільством, мінімізуючи ризики виникнення чуток, маніпуляцій і дезінформації; формують довіру до органів публічної адміністрації, без якої партнерська взаємодія фактично неможлива; забезпечують передбачуваність і регулярність комунікації, що сприяє переходу від ситуативних контактів до системної співпраці; створюють умови для ефективного зворотного зв'язку, коли медіа та міжнародні інституції можуть не лише отримувати інформацію, а й впливати на вдосконалення управлінських рішень через рекомендації, експертні висновки та моніторинг. Таким чином, підвищення рівня прозорості та відкритості діяльності суб'єктів публічної адміністрації має передбачати формування системи проактивної комунікації, що забезпечує своєчасне, повне та достовірне інформування медіа-організацій, міжнародних інституцій і громадськості про діяльність органів публічної влади, процеси прийняття управлінських рішень та результати їх реалізації. Важливими

складовими цього процесу є розширення доступу до публічної інформації, систематичне оприлюднення відкритих даних, забезпечення регулярного діалогу з представниками медіа та міжнародних організацій, проведення публічних консультацій, пресзаходів і брифінгів, а також створення цифрових платформ для оперативного обміну інформацією та отримання зворотного зв'язку. Водночас підвищення відкритості повинно передбачати не лише інформаційну доступність, а й інституційне забезпечення взаємодії шляхом запровадження прозорих процедур комунікації, чітких стандартів інформаційного обміну, механізмів громадського та міжнародного моніторингу, а також консультативних платформ, які сприятимуть виробленню спільних підходів до вирішення актуальних питань.

2) створення дієвих консультативних та моніторингових платформ. Варто відзначити, що сьогодні в ЄС існує платформа Ради Європи із захисту журналістики та безпеки журналістів. Це міжнародна моніторингова система, у якій фіксуються серйозні загрози свободі медіа, публікуються попередження та очікуються відповіді держав. Вона не є українською платформою, однак безпосередньо використовується для міжнародного моніторингу ситуації в Україні та діалогу з українськими органами влади. Сьогодні 15 міжнародних неурядових організацій та асоціацій журналістів є партнерами Платформи. Відповідно до Меморандуму, Платформа дозволяє партнерам-учасникам публікувати сповіщення, відповідно до їхніх власних процесів та стандартів перевірки. Під час подання сповіщення на Платформу, Організація-партнер гарантує, що надана інформація відповідає наступним критеріям: чи це викликає серйозне занепокоєння щодо свободи ЗМІ?; чи ймовірна загроза або порушення знаходиться в одній із 46 держав-членів Ради Європи?; чи інформація достовірна та ґрунтується на фактах?; чи ця інформація вже є загальнодоступною? Якщо ні, чи є згода осіб, яких ідентифіковано або можна ідентифікувати, на публікацію цього сповіщення? Очікується, що держави-члени діятимуть та вирішуватимуть ці проблеми, а також інформуватимуть Платформу про вжиті заходи у відповідь на сповіщення. Держави-члени Ради Європи також мають позитивне зобов'язання забезпечувати сприятливе середовище для плюралізму ЗМІ. У Платформі також висвітлюється робота, проведена Радою Європи у сфері свободи ЗМІ, така як тексти, підготовлені Парламентською Асамблеєю, стандарти, прийняті Комітетом міністрів, відповідна практика Європейського суду з прав людини або робота Комісара з прав людини [3]. Тож, створення дієвих консультативних та моніторингових платформ має передбачати розвиток постійних інституційних механізмів, які об'єднуватимуть суб'єктів публічної адміністрації, представників медіа та міжнародних інституцій для обговорення проєктів управлінських рішень, моніторингу стану свободи медіа, безпеки журналістів і якості публічної комунікації, а також контролю за виконанням напрацьованих рекомендацій. Основою для їх створення можуть стати органи спільного регулювання у сфері медіа, національні механізми кампанії Ради Європи щодо безпеки журналістів та спеціалізовані робочі групи з протидії дезінформації.

3) забезпечення незалежного громадського та міжнародного контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації у сфері інформаційної політики та міжнародної співпраці. О. В. Тинкован акцентує увагу на тому, що громадський контроль – це одна з функцій громадянського суспільства, проявом якої є публічна перевірка діяльності органів влади з боку громадян та їх об'єднань на відповідність цілей, які влада проголошує, спрямована на корегування як цієї діяльності, так і самих цілей. З позиції наукового підходу громадський контроль розглядається як інструмент громадської оцінки ступеня виконання органами влади та іншими підконтрольними об'єктами їх соціальних завдань. Авторка досить змістовно обґрунтовує, що головна мета громадського контролю – усунення та попередження причин, які породжують цю невідповідність між заданими та фактичними результатами, забезпечення додержання об'єктами контролю відповідних норм. Завдання громадського контролю полягає в тому, щоб не допустити дій контрольованих суб'єктів за межами законності й правопорядку, попередити можливі відхилення від намічених цілей, а також інтересів суспільства та його суб'єктів, а в разі появи цих відхилень усунути їх негативні наслідки [4]. В свою чергу міжнародний контроль за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації у сфері інформаційної політики та міжнародної співпраці являє собою систему міжнародного моніторингу, оцінювання та експертного нагляду, спрямовану на перевірку відповідності діяльності органів публічної влади міжнародним стандартам і взятим державою міжнародним зобов'язанням. Такий контроль передбачає аналіз законодавства та адміністративної практики, оцінювання ефективності реалізації державної інформаційної політики, підготовку рекомендацій щодо її вдосконалення, а також здійснення моніторингу виконання міжнародних договорів і програм співробітництва. Його основною метою є забезпечення дотримання міжнародних стандартів у сфері свободи слова, доступу до інформації, розвитку медіа та ефективної взаємодії органів публічної адміністрації з міжнародними

інституціями. Тож, зазначене вище дає можливість констатувати, що забезпечення незалежного громадського та міжнародного контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації у сфері інформаційної політики та міжнародної співпраці має передбачати створення умов для неупередженого оцінювання їх діяльності громадськими інституціями та міжнародними партнерами, систематичного моніторингу дотримання принципів відкритості, прозорості й виконання міжнародних зобов'язань, а також обов'язкового врахування результатів такого контролю під час прийняття управлінських рішень.

4) підвищення професійної компетентності публічних службовців у сферах медіакомунікацій, міжнародного співробітництва, кризового реагування, цифрової комунікації, інформаційної безпеки, міжкультурної комунікації та роботи з міжнародними стандартами. Так, професійна компетентність – це цілісний комплекс знань, умінь і навичок, психологічних особливостей (якостей), професійних позицій та акмеологічних інваріантів. Для сучасного суспільства необхідно формувати фахівця, який здатний не лише творчо використовувати інформацію, а й самостійно здобувати і застосовувати її у складних і несподіваних ситуаціях, ставити завдання та знаходити шляхи їх виконання [5, с. 29]. Професійна компетентність, зазначає І. С. Бахов, відноситься до професії і характеризується ступенем підготовленості спеціаліста до професійної діяльності. У загальному значенні українські вчені професійну компетентність тлумачать як сукупність знань й умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію. Складові компетентності в більшості випадків розглядаються через аналіз професійно значущих властивостей і якостей спеціаліста, котрі забезпечують ефективне виконання поставлених перед ними завдань [6]. Отже, підвищення професійної компетентності публічних службовців у сферах медіакомунікацій, міжнародного співробітництва, кризового реагування, цифрової комунікації, інформаційної безпеки, міжкультурної комунікації та роботи з міжнародними стандартами є важливою передумовою вдосконалення взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями, оскільки сприяє формуванню сучасних професійних навичок, необхідних для ефективної комунікації, координації спільної діяльності, належного реагування на інформаційні виклики, забезпечення міжнародних стандартів управління та зміцнення довіри між усіма учасниками такої взаємодії.

5) запровадження системи оцінювання результативності взаємодії. Основною метою будь-якого оцінювання є визначення стану та якості реалізації будь-якого напрямку діяльності, проекту або програми. Завданнями оцінювання, на переконання автора, є наступні: забезпечення стабільності надання органами державної влади всіх рівнів та органами місцевого самоврядування послуг відповідно до вимог законодавства та пріоритетів державної політики; постійне вдосконалення якості послуг та підвищення задоволення ними з боку споживачів; обмеження витрат і досягнення ефективності в наданні послуг; оптимізація інформаційного забезпечення процесу прийняття рішень щодо державної політики та програм ефективного управління ризиками; вирішення питань ефективного використання ресурсів, у тому числі бюджетних [7]. Оцінювання взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями доцільно здійснювати за системою якісних і кількісних критеріїв. До якісних критеріїв належать рівень відкритості та прозорості комунікації, ефективність координації спільної діяльності, дотримання міжнародних стандартів, якість інформаційного обміну, рівень взаємної довіри між учасниками взаємодії та здатність до реагування на сучасні інформаційні й безпекові виклики. Кількісні критерії мають відображати вимірювані результати співпраці, зокрема кількість спільних проєктів, укладених угод, проведених консультацій і комунікаційних заходів, рівень виконання спільних рішень, кількість врахованих рекомендацій міжнародних інституцій і медіа-організацій, а також обсяги залученої міжнародної підтримки.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що ефективна взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями й міжнародними інституціями є необхідною умовою забезпечення відкритості публічного управління, реалізації принципів демократичного врядування, належного гарантування професійної діяльності журналістів та виконання міжнародних зобов'язань України.

Література

1. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. І МВС України, Харків, нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; передм. В. В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.
2. Венгер В. М. Прозорість як принцип діяльності органів публічної влади. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2017. Т. 200. С. 79-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2017_200_17
3. Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists. URL: <https://fom.coe.int/en/accueil?>

4. Тинкован О. В. Громадський контроль та громадська експертиза: проблеми співвідношення понять. *Публічне адміністрування: теорія та практика наукових праць*. 2010. Вип. 1 (3). URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10tovpsp.pdf>
5. Сергеева Л. М. Управлінські навички молодшого спеціаліста: теорія та методика формування : монографія / Лариса Миколаївна Сергеева ; за ред. С. О. Сисоєвої. К., 2001. 202 с.
6. Бахов І. С. Проблема формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх перекладачів. *Педагогічні науки*. 2009. № 47. С. 56–60
7. Сухінін Д. В. Роль оцінювання в діяльності органів місцевої влади: основні принципи, методи та завдання. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2012. Вип. 1 (7). URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12sdvpmz.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12sdvpmz.pdf)

References

1. V. V. Sokurenka ; O. I. Bezpalova, K. Yu. Melnyk, O. O. Yukhno ta in. (Ed.). (2016). Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnu politsiyu”: nauk.-prakt. koment. I MVS Ukrainy, Kharkiv, nats. un-t vnutr. sprav [Law of Ukraine “On the National Police”: scientific and practical commentary of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv, National University of Internal Affairs]. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Venher V. M. (2017). Prozorist yak pryntsyp diialnosti orhaniv publichnoi vlady [Transparency as a principle of the activities of public authorities]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Yurydychni nauky - Scientific notes of NaUKMA. Legal sciences*, 200. S. 79–84. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2017_200_17 [in Ukrainian].
3. Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists. Retrieved from <https://fom.coe.int/en/accueil?> [in English].
4. Tynkovan O. V. (2010). Hromadskyi kontrol ta hromadska ekspertyza: problemy spivvidnoshennia poniat [Public control and public expertise: problems of the correlation of concepts]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka naukovykh prats - Public administration: theory and practice of scientific works*, 1 (3). Retrieved from <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10tovpsp.pdf> [in Ukrainian].
5. Serheieva L. M. (2001). Upravlinski navychky molodshoho spetsialista: teoriia ta metodyka formuvannia: monohrafiia [Management skills of a junior specialist: theory and methods of formation: monograph] S. O. Sysoievoi (Ed.). K. [in Ukrainian].
6. Bakhov I. S. (2009). Problema formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh perekkladachiv [The problem of forming professional and communicative competence of future translators]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 47, 56–60 [in Ukrainian].
7. Sukhinin D. V. (2012). Rol otsiniuvannia v diialnosti orhaniv mistsevoi vlady: osnovni pryntsypy, metody ta zavdannia [The role of evaluation in the activities of local authorities: basic principles, methods and tasks]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 1 (7). Retrieved from [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12sdvpmz.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12sdvpmz.pdf) [in Ukrainian].